

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

2022/11628-BJUB

18.08.2022

Tilbakemelding fra UiB på anmodning om innspill til forslag til endringer i FORNY og lokale prosjektmidler

Vi viser til Anmodning om innspill til forslag til endringer i FORNY og lokale prosjektmidler som Kunnskapsdepartementet sendte den 9. august med frist 23. august.

Universitetet i Bergen er ikke listet som innspillsinstans for denne omleggingen og reagerer på at Kunnskapsdepartementet ønsker å sende en slik anmodning til et begrenset antall instanser uten å anmode direkte berørte institusjoner, som eierne av TTO'ene, om innspill.

TTO-funksjonene og FORNY-ordningen er sentralt for UiB og andre akademiske institusjoners kommersialiseringsarbeid. Vi er kritiske til at departementene velger å gjennomføre vesentlige endringer uten at institusjonene får anledning til å spille inn. Det er ikke tilstrekkelig å benytte et fagstrategisk organ under UHR som innspillsinstans. UHR er en viktig interesseorganisasjon som først og fremst skal bidra til å ivareta våre interesser, som at vi blir innspillspart i viktige saker der vi er berørt, og er ikke et felles talerør for UH-sektoren som sådan. UiB har i flere omganger anmodet Kunnskapsdepartementet om god dialog i denne saken og eksplisitt bedt om å bli hørt. Det er derfor både uheldig og svært uvanlig at departementene likevel har besluttet å ikke be om innspill fra UiB i denne saken.

Vi mener det hadde styrket oppslutningen om de forestående endringene dersom departementet tok seg tid til å innhente innspill fra hele sektoren fordi innretningen vil ha mulig innvirkning på hele sektorenes satsing på innovasjon. Innspillsrunden burde som minimum ha inkludert de institusjonene i sektoren som enten har en egen TTO eller har avtale med et TTO-kontor. En slik innspillsrunden ville også kunne avdekke om en risikerer at omleggingen kan føre til en nedbygging av det norske TTO-systemet, som er avhengig av stabil finansiering.

UiB takker for avklaringen fra Kunnskapsdepartementet om at vi likevel er gitt anledning å sende vårt innspill i denne saken.

Universitetet i Bergens innspill til forslag til endringer i FORNY og lokale prosjektmidler (LMP):

Hovedtiltaket ved en endret innretning vil være å opprette en søkbar TTO-ordning, og UiB er positiv til at det gjennomføres endringer i LPM-ordningen. Det fremgår ikke av anmodningen hva som er formålet for endret TTO-funksjonsordning, men legger til grunn at denne følger hovedmålet for FORNY programmet som er 'å bidra til økt kommersiell anvendelse av lovende forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner' med følgende delmål:

- Flytte kommersielt lovende forskningsresultater nærmere eller helt frem til markedet ved å redusere risiko og dermed bidra til å utløse neste trinn i kommersialiseringsprosessen.
- Profesjonelle, effektive og spesialiserte kommersialiseringsaktører (TTOer) tilknyttet offentlig finansierte forskningsinstitusjoner i Norge.
- Økt entreprenørskaps- og kommersialiseringskultur blant studenter, forskere og ledelsen ved norske universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner.

I denne sammenheng er UiB enig i at det er prinsipielt riktig at det er FoU-institusjonene som selv søker om støtte til utøvelse av TTO-funksjonen. Vi antar at en stor del av midlene i ordningen vil gjennomstrømmes til ekstern TTO i tråd med finansieringskriteriene. Vi ber departementet i samråd med Forskningsrådet vurdere hvorvidt innretningen av ordningen vil medføre merverdiavgiftsmessig spørsmål i samhandlingen mellom TTO-en og FoU-institusjon som tildeles midler under ordningen.

Vi mener en ordning der FoU-institusjonene søker om midler til utøvelse av TTO-funksjonen mer aktivt, vil kunne bidra til å nå målene i FORNY og styrke innsatsen for økt kommersialiseringsinteresse ved FoU-institusjonene. Forutsetningen er at endringene er i tråd med FoU-organisasjonenes behov. Vår erfaring er at dagens organisering av ordningen med LMP fremstår ukjent for våre fagmiljø og at finansieringen av kommersialiseringsprosessen er uoversiktlig for de vitenskapelig tilsatte som ønsker å kommersialisere resultater fra egen forskning. Vi tror en endring her har potensiale til å bidra til oppnåelse av målene i FORNY og samtidig ha positive effekter på FoU-institusjonenes eget innovasjonsarbeid.

UiB er enig i at det er FoU-institusjonene som skal ha *ansvar* for kommersialiseringsarbeid i tidlig fase, men det er stort behov for tilgang på kapasitet og rett kompetanse for videre utvikling til kommersialisering hvor TTO'ene har en nøkkelfunksjon. Det er imidlertid uklart hva Forskningsrådet mener omfatter tidlig fase i denne sammenhengen og dette bør avgrenses tydelig. UiB anser TTO-funksjonen i seg selv til å være avgrenset til fasen som omhandler vurdering, rettighetssikring og utvikling av ideer og kunnskap, inkludert etablering av nye selskaper og omsetning av lisenser

Målgruppe: Forskningsrådet ønsker å utvide målgruppen i forhold til dagens ordning med LPM. Samtidig signaliseres det at midlene til ordningen ikke vil utvides tilsvarende. UiB vil peke på at ressursene som fordeles allerede er begrenset, og at en utvanning av ordningen vil gjøre det vanskeligere å oppnå mål om økt forskningsbasert nyskaping i samfunnet. En utfordring vi ber departementet om å se nærmere på er hvorvidt innretningen vil medføre at mulig økonomisk gevinst for TTO og FoU-institusjon prioriteres over teknologioverførings- eller innovasjonsprosjekter med stor samfunnsmessig betydning/ impact som er ikke-kommersiell eller utsikter til mindre økonomisk gevinst.

Inndeling: Forskningsrådet foreslår å dele FoU-organisasjonene i tre nivåer som speiler dagens modenhet og aktivitetsnivå, og tildele midler til TTO-funksjonen etter disse nivåene.

UiB stiller seg kritiske til en ordning med nivåinndelingen, den fremstår ikke hensiktsmessig og lite utredet. På kort sikt kan det godt være mer lønnsomt for enkeltinstitusjoner (som UiB), men en slik differensiering med nivåer kan bidra til et for omfattende system for fordeling av relativt små midler. Her bør det heller utredes en forenklet løsning.

Forslaget fremstår svært krevende å håndtere, særlig gitt det store spennet i organisering av TTO-funksjoner i dag. Det er utfordrende å se hvordan dette forslaget vil innvirke på sektoren da det ikke konkretiserer omfanget av midler knyttet til nivåene, og spennet mellom dem. Det framgår at et relativt stort antall institusjoner vil kunne oppnå nivå tre, selv om forskjellene i behov og aktivitet er store. Overgangskriteriene bør tilsvare dagens ordning, som knytter tildelingene til faktisk oppnådde resultat. Forskningsrådet foreslår å revidere disse kriteriene ved neste søknadsrunde og ta utgangspunkt i institusjonenes rapportering av mottatte forretningsideer, som i UH-sektoren rapporteres til DBH/HK-dir. UiB oppfordrer Kunnskapsdepartementet til å heller evaluere dagens rapporteringskrav for kommersialisering som grunnlag for ressursfordeling. Det finnes ingen klar definisjon på hva som skal telles som en forretningside i DBH, og lav datakvalitet vises i store årlige svingninger mellom institusjonene.

Forskningsrådet signaliserer at en ønsker en ordning basert på andeler av sektorens resultat, heller enn en åpen pott. Dette vil UiB advare mot. Ordningen med lukket ramme i finansieringssystemet er foreslått utfaset i UH-sektoren, og vi advarer mot å benytte tilsvarende ordninger i Forskningsrådets tildelinger, da det ikke nødvendigvis stimulerer til aktivitet.

UiB kan ikke se at det har vært diskutert med sektoren om det skal innføres nye indikatorer.

Oppstart: Det blir foreslått å gjøre utlysningen aktiv i 2022 med tildeling tidlig i 2023.

Det må vurderes om dette er praktisk gjennomførbart. Forskningsrådets forslag til revidert ordning framstår som lite gjennomarbeidet uten å peke på mulige konsekvenser for dagens aktører. Selv om Universitetet i Bergen imøteser en endret innretning av Lokale Prosjektmidler framstår det mer forsvarlig å videreføre lokale prosjektmidler for 2023 heller enn å innføre et midlertidig regime for en toårs-periode. Departementet bør vurdere å gjøre en grundigere prosess først med oppstart tidligst i 2024.

Det er uklart hva som ligger i formuleringene om at det skal gjennomføres en bredere prosess i 2025 samtidig som dette foreslås gjennomført allerede fra 2023.

Hva kan støttes: Støtten begrenses til utøvelse av TTO-funksjonen, og dette framstår som naturlig og fornuftig, og UiB har ingen motforestillinger til at Forskningsrådet forvalter ordningen.

Matching: NFR foreslår at det stilles krav om 50 prosent finansieringsmatching fra FoU-institusjonen. UiB kan ikke se hva som ligger til grunn for en matching på 50%. Dette er betydelig mer enn for andre støtteordninger i Forskningsrådet. Dersom endringen medfører at den enkelte FoU-institusjon får mindre igjen fra forskningsrådet i dette programmet, mot høyere egenfinansiering, kan en konsekvens være at aktivitetsnivået senkes gjennom mindre etterspørsel etter FORNY-midler.

Viktigere vil det være å avklare tydelig hvilke ressurser FoU-institusjonene kan legge inn i egenfinansieringen. De største institusjonene finansierer allerede omfattende aktivitet knyttet til innovasjon og kommersialisering tilsvarende arbeid som gjøres på TTO-ene, og vi går ut fra at dette vil kunne inngå som egenfinansiering i et nytt system.

Budsjett: Forskningsrådet foreslår å beholde dagens nivå på tildelinger, samtidig som ordningen blir tilgjengelig for flere søkergrupper. Vurderingen er at endringen vil redusere støtten til institusjonene som står for hoveddelen av sektorens forskningsbaserte innovasjon. Samtidig vil kravene til egenfinansiering kunne innebære at disse institusjonene vil kunne få krav om å binde større direkte budsjettutgifter til ordningen for perioder på to år. UiB vil avslutningsvis også vise til at eierne av vår TTO, Vestlandets innovasjonsselskap AS, er opptatt av en hensiktsmessig og forutsigbar styring og drift der en form for grunnbevilgning kan være et virkemiddel som fortsatt bør vurderes.

Vennlig hilsen

Margareth Hagen
rektor

Robert Rastad
universitetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi
Aleksandra-Rezanow Ulrichsen
Mette Hjermann